

критеріїв може служити показником удосконалення підготовки та перепідготовки викладачів в закладах вищої освіти та закладах післядипломної освіти.

Список використаних джерел

1. Федорук А. Л. Критерії та показники готовності майбутнього вчителя інформатики до роботи в класах фізико-математичного профілю / А. Л. Федорук // Вісник Чернігівського національного пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка : наук. часопис. — Чернігів : ЧНПУ, 2015. — № 130. — С. 223 – 227.
2. Ожегов С. И. Словарь русского языка : около 70 000 слов / С. И. Ожегов ; под ред. чл.-корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой. — 23-е изд., испр. — М. : Рус. яз., 1991. — 917 с.
3. Большой толковый словарь иностранных слов: в 3 т. / сост.: М. А. Надель-Червинская, П. П. Червинский. — Ростов н/Д : Феникс, 1995. — Т. 2. — 528 с. — С. 146.
4. Білоусова Л. Аспекти підготовки майбутнього вчителя до реалізації дидактичного потенціалу Інтернет-технологій у практиці навчання [Електронний ресурс] / Л. Білоусова, С. Криштоф // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. — 2012. — № 42(1). — С. 7–13. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2012_42%281%29__3. — Дата звернення: 13.03.2018. — Назва з екрана.
5. Барабанщиков А. В. Военно-педагогическая диагностика / А. В. Барабанщиков, Н. И. Дерюгин. — М: ВПА, 1995. — 108 с.

УДК 37.018.1(0432)

ДУБЮК В. Р.
ЛАЛАК Н. В.

Мукачівський державний університет, Україна

ПОГЛЯДИ О.ДУХНОВИЧА НА СІМ'Ю ТА СУЧАСНІ МЕТОДИ РОДИННОГО ВИХОВАННЯ

В історії культурно-освітнього руху русинів-українців Закарпаття і Східної Словаччини XIX ст. помітне місце посідає О. Духнович. Він широко відомий як поет, прозаїк, драматург, педагог, автор підручників, історик, етнограф, публіцист, просвітитель. Тривалий час теоретична спадщина самотнього просвітителя карпатських русинів та всього українського народу по-справжньому не доводились до широкої громадськості, і лише в останні десятиліття XX ст. поволі, але впевнено, з'являються дослідження, розвідки щодо життя та творчості славетного українця.

Поділяємо думку В. Вихрущ, дослідниці історії педагогіки, яка назвала О.Духновича фундатором вітчизняної педагогіки і дидактики. «Він по-новому сформулював основні завдання виховання, по-новому оцінював його роль і значення у розвитку особистості, розв'язував основні проблеми дидактики у напрямку зближення освіти із життям, із потребами українського народу» [1, с.43]. Людина без виховання, на думку педагога, подібна до землі, на якій зростає бур'ян, тому людині потрібно надати відповідну освіту, повноцінне виховання, щоб вона була корисною собі та суспільству.

Головну роль у вихованні дітей О. Духнович відводив матері, маючи на увазі не тільки біологічні фактори, а й соціально-побутове становище. Мати, на думку педагога, краща, ніж батько, вихователька, від неї з її природними задатками та

особливостями характеру ніжність, душевна теплота, чутливе серце, наполегливість, терпеливість – багато в чому залежить формування характеру дитини. Материнська любов – найважливіша й водночас найбезстрашніша рушійна сила розвитку дитини, але вона має бути розумною, освітленою свідомістю обов'язку. [2]. Особливого значення у сім'ї він надавав дотриманню принципів природовідповідності виховання, які чітко проглядалися й у національному вихованні, не допускав нехтування природи національного в особистості. З усією силою свого темпераменту, педагогічною інтуїцією і прозорливістю філософ стверджував, що «кожен повинен знати свій народ, а в народі пізнати себе [3].

На думку О. Духновича, успіх виховання залежить від дотримання й виконання сім'єю, батьками, вчителями таких трьох умов: «благо народити, зберегти... молоде здоров'я, навчити вдячності». Ось ця триєдина наука вдячності і є не чим іншим як морально-духовним вихованням. Він вимагав від батьків серйозного, глибоко-морального ставлення до виховання дитини, цнотливого, порядного життя у родині, усвідомлення своєї відповідальності перед дітьми, справедливо ставив успішне виховання у залежність від умов життя і моральності батьків. Успіх виховання, на думку будителя, більшою мірою залежить від природи, вроджених якостей людини: «народженого до добра неважко навчити добру» [4, с. 65]. Трьома «предметами виховання» в людині мислитель вважав розум, серце та працелюбність. Розум – це рушійна сила діяльності людини й суспільства. Однак суму знань не слід розглядати як добродієність. Знання треба зрощувати на високих моральних якостях. На його думку правильне виховання полягає в єдності істини і добродієності, знань і високих моральних поривань.

Як професійний педагог, О. Духнович вносив у сімейне виховання чітко визначені в християнській педагогіці елементи дидактики. Власне, у вихованні дітей як у родині, так і навчальних закладах дотримувався принципу розвитку мислення особистості. Саме тому філософ і педагог був переконаний, що рушійною силою діяльності людини має бути розум і думка. Детально розглядав О. Духнович виховання дитини на початковому етапі її розвитку. Педагог зазначав, що важливо дотримуватись помірності в усьому. Особливу увагу в цей період необхідно звертати батькам на фізичне загартування, адаптування дитячого організму до навколишнього середовища, кліматичних змін, що сприятиме виробленню імунітету. На другому етапі розвитку дитини, від 2 до 7 років, активізується її фізичне виховання, яке має відбуватися паралельно з духовним. На цьому етапі в неї формуються певні моральні цінності. Кінцевою метою виховання є збереження нації, а єдино можливий шлях досягнення цього – наука і просвітництво.

Таким чином, надзвичайно велика і багатогранна спадщина О. Духновича залишила глибокий слід на ниві літератури, філософії, історії, педагогіки. Вчений висловлював достатньо обґрунтовану думку, що ефективність родинного виховання залежить від його спрямованості зв'язку школи, сім'ї, усвідомлення кінцевої мети. Він вказував на те, що батьки завжди мають бути зразком тактовності, справедливості, правди, щирості, чесності, добродієності, акцентував увагу на важливості доброзичливих взаємин у сім'ї. Ці міркування

особливо актуальні сьогодні, в контексті реформування Нової української школи та формування нового типу відносин у суспільстві.

Список використаних джерел

1. Гомоннай В. Видатні педагоги України: XIX–XX ст. / В. Гомоннай, В. Росул. – Ужгород: Закарпаття, 2001. – 66 с.
2. Данилюк Д. Історія Закарпаття в біографіях і портретах / Д. Данилюк // Закарпаття. – 2001. – № 5. – С. 65 – 70.
3. Духнович Олександр. Твори / О. Духнович; художник Н. С. Пономаренко. – Ужгород: Карпати, 1993. – 250 с.
4. Карпатський будитель: до 210-річчя від дня народження О. В. Духновича (1803–1865) // Календар знаменних і пам'ятних дат. – Київ, 2013. – № 2, кв. 2. – С. 60 – 71.

УДК 378.14.014.13(430)

ДЯЧЕНКО Л. М.

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ПОЛІВАЛЕНТНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ У ФЕДЕРАТИВНІЙ РЕСПУБЛІЦІ НІМЕЧЧИНА

Наприкінці XX століття у Федеративній Республіці Німеччина (ФРН) активно розпочались реформаційні перетворення системи педагогічної освіти. Нами з'ясовано, що під час тривалих наукових дискусій наприкінці минулого століття серед німецьких науковців і представників педагогічної громади відбулось усвідомлення того, що підготовка вчителів має низку особливостей, які не можуть бути повною мірою враховані в умовах класичного університету. У зв'язку з цим Конференція ректорів вищих навчальних закладів своєю постановою від 15 травня 1995 року висловила критику академічної фази підготовки вчительських кадрів і звернула увагу на необхідність ретельного перегляду змісту і форм педагогічної освіти [1; 2]. Для вирішення означених проблем на федеральному і регіональному рівнях було створено спеціальні комісії для здійснення аналізу стану професійної педагогічної підготовки у ФРН.

Спільною комісією експертів федеральної землі Північний Рейн-Вестфалія, яку очолив Ю. Баумерт (J. Baumert), науковий співробітник Інституту досліджень у галузі освіти імені Макса Планка (Берлін), було окреслено ряд проблемних питань змісту та організації підготовки вчителів, які потребують негайного вирішення, зокрема: 1) розподіл змісту підготовки вчителів на велику кількість дисциплін значно скорочує час на вивчення найважливіших для вчителя педагогіки і педагогічної психології; 2) потреба у формуванні основного курсу за всіма тематичними блоками підготовки учителів, а особливо за блоком «Науки про освіту»; 3) необхідність інтеграції шкільної практики в університетську підготовку; 4) раціональний розподіл навантаження за предметами між програмами підготовки вчителів освітніх ступенів бакалавра і магістра; 5) розробка та запровадження для подальшої апробації моделі полівалентності у підготовці вчителів освітнього ступеню «Бакалавр» з метою забезпечення мобільності фахівців на ринку праці, що закріплено Болонською декларацією [3, с. 3–5].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>